

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI

O vademecum	12
1. Starożytność	13
1.1. Sumer i Babilonia	13
1.1.1. Sumerowie • 1.1.2. Osiągnięcia Sumerów • 1.1.3. Babilonia • 1.1.4. Organizacja	
• 1.1.5. Terytorium • 1.1.6. Osiągnięcia Babilończyków • 1.1.7. Sztuka i architektura	
• 1.1.8. Piśmiennictwo i literatura • 1.1.9. Kodeks Hammurabiego (XVIII w. p.n.e.)	
• 1.1.10. Wybrane bóstwa sumeryjsko-babilońskie	
1.2. Chiny	16
1.2.1. Chronologia • 1.2.2. Organizacja • 1.2.3. Terytorium • 1.2.4. Osiągnięcia Chińczyków	
• 1.2.5. Sztuka i architektura • 1.2.6. Religia	
1.3. Indie	19
1.3.1. Chronologia • 1.3.2. Organizacja • 1.3.3. Terytorium • 1.3.4. Osiągnięcia ludów Indii	
• 1.3.5. Sztuka i architektura • 1.3.6. Organizacja społeczna starożytnych Indii • 1.3.7. Religia	
1.4. Izrael	22
1.4.1. Chronologia • 1.4.2. Terytorium • 1.4.3. Organizacja • 1.4.4. Judaizm	
1.5. Egipt	24
1.5.1. Chronologia • 1.5.2. Organizacja • 1.5.3. Terytorium • 1.5.4. Osiągnięcia • 1.5.5. Sztuka	
i architektura • 1.5.6. Piśmiennictwo i literatura • 1.5.7. Gospodarka starożytnego Egiptu	
• 1.5.8. Wybrani bogowie starożytnego Egiptu	
1.6. Pismo w starożytności	31
1.6.1. Rozwój pisma • 1.6.2. Typy pisma	
1.7. Siedem cudów świata antycznego	32
1.7.1. Pochodzenie listy • 1.7.2. Lista najczęściej wymienianych cudów świata antycznego	
1.8. Przegląd dziejów państw greckich	34
1.8.1. Chronologia • 1.8.2. Terytorium • 1.8.3. Organizacja	
1.9. Ustrój Sparty i Aten	35
1.9.1. Organizacja władzy w Sparcie • 1.9.2. Elementy monarchii arystokratycznej w Sparcie	
• 1.9.3. Organizacja władzy w Atenach po reformach Solona • 1.9.4. Organizacja władzy w Atenach	
po reformach Klejstenesa • 1.9.5. Ewolucja ustroju Aten	
1.10. Organizacja społeczna starożytnej Sparty i Aten	39
1.10.1. Organizacja społeczna starożytnej Sparty • 1.10.2. Ateny przed reformą Solona	
• 1.10.3. Podziały społeczne w Atenach po reformie Solona	
1.11. Gospodarka starożytnej Grecji	41
1.12. Wybrane wojny starożytnych Greków	42
1.12.1. Wojny grecko-perskie • 1.12.2. Armia Greków	
1.13. Wybrane postaci życia politycznego Grecji klasycznej	44
1.14. Wybrani bogowie Grecji	45
1.15. Filozofia Greków	47
1.16. Architektura grecka	49
1.16.1. Porządki architektoniczne • 1.16.2. Cechy ogólne	
1.17. Teatr grecki	50
1.17.1. Geneza teatru • 1.17.2. Stadia rozwoju • 1.17.3. Repertuar • 1.17.4. Twórcy i wybrane dzieła	
1.18. Wybrane osiągnięcia naukowo-techniczne i kulturalne Greków	51
1.18.1. Nauka i technika • 1.18.2. Piśmiennictwo i literatura • 1.18.3. Malarstwo i zdobnictwo	
• 1.18.4. Rzeźba	
1.19. Imperium macedońskie	54
1.19.1. Chronologia • 1.19.2. Terytorium • 1.19.3. Organizacja • 1.19.4. Wybrane dynastie	
hellenistyczne • 1.19.5. Kultura hellenistyczna	
1.20. Rozwój terytorialny państwa rzymskiego	58
1.20.1. Chronologia • 1.20.2. Organizacja • 1.20.3. Terytorium	
1.21. Wybrane konflikty i wojny Rzymian	61
1.21.1. Konflikty wewnętrzne • 1.21.2. Wojny macedońskie • 1.21.3. Wojny puniczne z Kartaginą	
• 1.21.4. Najazdy plemion barbarzyńskich • 1.21.5. Ewolucja legionu rzymskiego	
1.22. Ewolucja ustroju państwa rzymskiego	64
1.22.1. Organizacja władzy w Rzymie republikańskim • 1.22.2. Organizacja władzy w Rzymie okresu	
pryncypatu • 1.22.3. Ewolucja ustroju Rzymu • 1.22.4. Organizacja władzy w Rzymie w okresie dominatu	

1.23. Ważne postaci w dziejach Rzymu	67
1.23.1. Wybrane postaci życia politycznego w okresie republiki • 1.23.2. Cesarze rzymscy do 395 w. n.e. • 1.23.3. Cesarze rzymscy po 395 w. n.e.	
1.24. Organizacja społeczna starożytnego Rzymu w okresie republiki	71
1.25. Gospodarka starożytnego Rzymu	72
1.26. Prawo rzymskie	74
1.27. Wybrane nurty filozofii w Rzymie	75
1.27.1. Filozofia hellenistyczno-rzymska • 1.27.2. Filozofia wczesnochrześcijańska	
1.28. Osiągnięcia naukowo-techniczne i kulturalne Rzymian	77
1.28.1. Architektura i urbanistyka • 1.28.2. Wybrane osiągnięcia naukowe i techniczne • 1.28.3. Literatura • 1.28.4. Sztuka	
1.29. Wybrane bóstwa Rzymu	80
1.30. Początki chrześcijaństwa	81
1.30.1. Początki • 1.30.2. Zasady • 1.30.3. Apostołowie • 1.30.4. Patriarchaty • 1.30.5. Ojcowie Kościoła • 1.30.6. Wybrani papieże starożytności	
1.31. Wybrane plemiona barbarzyńskie na początku naszej ery	84
Zadania maturalne	
2. Średniowiecze	85
2.1. Ekspansja wybranych plemion we wczesnym średniowieczu	85
2.2. Państwo Franków	87
2.2.1. Chronologia • 2.2.2. Terytorium • 2.2.3. Organizacja władzy w monarchii Franków • 2.2.4. Fragment uproszczonego drzewa genealogicznego Karolingów (Pepinidów)	
2.3. Renesans karoliński (przełom VIII i IX w.)	91
2.3.1. Szkolnictwo • 2.3.2. Piśmiennictwo • 2.3.3. Sztuka	
2.4. Arabowie i islam	93
2.4.1. Kształtowanie imperium i kultury arabskiej • 2.4.2. Chronologia • 2.4.3. Terytorium • 2.4.4. Początki islamu • 2.4.5. Zasady islamu • 2.4.6. Koran • 2.4.7. Architektura arabska • 2.4.8. Sztuki plastyczne Arabów • 2.4.9. Wpływ kultury arabskiej na sztukę Europy	
2.5. Chrześcijaństwo w średniowieczu	96
2.5.1. Rozprzestrzenianie • 2.5.2. Sobory powszechne do końca średniowiecza • 2.5.3. Korzenie monastycyzmu chrześcijańskiego • 2.5.4. Ogólny podział ruchu monastycznego • 2.5.5. Wybrane grupy uznane przez Kościół za hereetyckie	
2.6. Bizancjum	100
2.6.1. Chronologia • 2.6.2. Terytorium • 2.6.3. Sztuka bizantyńska	
2.7. Normanowie i Skandynawia	102
2.7.1. Normanowie • 2.7.2. Chronologia wypraw • 2.7.3. Państwa skandynawskie w średniowieczu	
2.8. Rzesza w czasach dynastii Ludolfingów (X–XI w.)	105
2.8.1. Wprowadzenie do dziejów Niemiec • 2.8.2. Chronologia • 2.8.3. Terytorium	
2.9. Słowianie	107
2.9.1. Pochodzenie • 2.9.2. Wierzenia • 2.9.3. Pierwsze państwa słowiańskie • 2.9.4. Terytorium	
2.10. Kształtowanie państwa angielskiego	109
2.10.1. Chronologia • 2.10.2. Terytorium • 2.10.3. Dynastia normandzka w Anglii • 2.10.4. Społeczeństwo feudalnej Anglii	
2.11. Ruś	111
2.11.1. Chronologia • 2.11.2. Terytorium • 2.11.3. Dynastia Rurykowiczów	
2.12. Państwo pierwszych Piastów	113
2.12.1. Początki państwa polskiego • 2.12.2. Państwa Bolesława Chrobrego • 2.12.3. Polska Mieszka II i Kazimierza Odnowiciela • 2.12.4. Polska za panowania Bolesława Szczodrego • 2.12.5. Polska Władysława Hermana i Bolesława Krzywoustego • 2.12.6. Organizacja państwa wczesnopiastowskiego	
2.13. Początki chrześcijaństwa w Polsce	116
2.13.1. Przyczyny przyjęcia chrześcijaństwa (różnie akcentowane przez różnych badaczy) • 2.13.2. Początki chrystianizacji • 2.13.3. Organizacja Kościoła w Polsce wczesnopiastowskiej	
2.14. Rozbicie dzielnicowe Polski Piastów	118
2.14.1. System senioratu i jego upadek • 2.14.2. Chronologia wydarzeń politycznych • 2.14.3. Gospodarka i społeczeństwo w Polsce okresu rozbicia dzielnicowego • 2.14.4. Skutki rozbicia dzielnicowego	
2.15. Spór o inwestyturę	121
2.15.1. Problem sporu • 2.15.2. Geneza zmian wewnątrz Kościoła • 2.15.3. Chronologia reformy Kościoła i konfliktu o inwestyturę • 2.15.4. Skutki konfliktu o inwestyturę	

2.16. Rekunkwista w VIII-XV wieku	123
2.16.1. Przyczyny • 2.16.2. Przebieg • 2.16.3. Skutki	
2.17. Wyprawy krzyżowe na Bliskim Wschodzie w XI-XIII wieku	124
2.17.1. Przyczyny • 2.17.2. Przebieg • 2.17.3. Skutki	
2.18. Feudalizm	126
2.18.1. Definicja • 2.18.2. Cechy charakterystyczne • 2.18.3. Struktura społeczeństwa średniowiecznego • 2.18.4. Kultura rycerska średniowiecznej Europy	
2.19. Architektura romańska	129
2.19.1. Korzenie romanizmu • 2.19.2. Cechy • 2.19.3. Przykłady	
2.20. Monarchie stanowe w średniowiecznej Europie	131
2.20.1. Cechy • 2.20.2. Anglia • 2.20.3. Organizacja władzy w stanowej monarchii angielskiej w XIV wieku • 2.20.4. Francja	
2.21. Jednoczenie Polski po rozbiu dzielnicowym	136
2.21.1. Panowanie Władysława Łokietka • 2.21.2. Panowanie Kazimierza Wielkiego • 2.21.3. Państwo ostatnich Piastów • 2.21.4. Panowanie Andegawenów w Polsce • 2.21.5. Społeczeństwo feudalnej Polski w XIII-XIV wieku	
2.22. Wojna stuletnia (1337-1453)	139
2.22.1. Przyczyny • 2.22.2. Przebieg • 2.22.3. Skutki	
2.23. Wojna Dwóch Róż (1455-1485)	140
2.23.1. Przyczyny • 2.23.2. Przebieg • 2.23.3. Skutki	
2.24. Husytyzm	141
2.24.1. Podłoże • 2.24.2. Poglądy Jana Husa • 2.24.3. Chronologia konfliktu religijnego w Czechach	
2.25. Polska pod rządami pierwszych Jagiellonów (1386-1501)	143
2.25.1. Chronologia wydarzeń politycznych • 2.25.2. Państwo pierwszych Jagiellonów • 2.25.3. Organizacja władzy w Polsce XV-wiecznej (rozwinęta monarchia stanowa)	
2.26. Wojny polsko-krzyżackie	146
2.26.1. Przyczyny • 2.26.2. Przebieg • 2.26.3. Skutki	
2.27. Rozwój miast średniowiecznych	149
2.27.1. Początek urbanizacji • 2.27.2. Geniza miast średniowiecznych • 2.27.3. Ludność wybranych miast w średniowieczu (dane szacunkowe) • 2.27.4. Miasto na prawie niemieckim • 2.27.5. Społeczeństwo miejskie (model upowszechniony w wielu krajach Europy)	
2.28. Handel	152
2.28.1. Szlaki handlowe w XIII-wiecznej Europie • 2.28.2. Handel lokalny • 2.28.3. Bariery w handlu dalekosiężnym • 2.28.4. Ceny i płace • 2.28.5. Transport	
2.29. Organizacja cechowa	154
2.30. Gospodarka wiejska	155
2.30.1. Korzenie kolonizacji wiejskiej • 2.30.2. Zasady lokacji na prawie niemieckim • 2.30.3. Formy układu przestrzennego wsi • 2.30.4. Dwu- i trójpólówka • 2.30.5. Przyczyny niskich plonów zbóż w średniowieczu	
2.31. Jednostki miar w średniowiecznej Polsce	157
2.31.1. Miary długości • 2.31.2. Miary objętości • 2.31.3. Miary powierzchni • 2.31.4. Miary ciężaru	
2.32. Pieniądz w Polsce	158
2.33. Prawo średniowieczne	159
2.33.1. Korzenie • 2.33.2. Cechy prawa w średniowieczu • 2.33.3. Źródła prawa • 2.33.4. Wybrane kodyfikacje średniowiecza	
2.34. Wybrane karty filozofii	162
2.35. Uniwersytety	166
2.35.1. Korzenie • 2.35.2. Społeczność uniwersytecka • 2.35.3. Modele uniwersytetu • 2.35.4. Nauka	
2.36. Literatura średniowiecznej Europy	168
2.36.1. Podziały • 2.36.2. Charakterystyka literatury średniowiecznej w Polsce	
2.37. Początki drukarstwa w Europie	169
2.37.1. Korzenie • 2.37.2. Papier • 2.37.3. Ruchoma czcionka i prasa drukarska • 2.37.4. Pierwsze druki • 2.37.5. Rozprzestrzenianie się drukarstwa	
2.38. Sztuki plastyczne w średniowieczu	170
2.38.1. Średniowieczne pojęcie sztuki • 2.38.2. Sztuki wyzwolone • 2.38.3. Sztuki niewyzwolone • 2.38.4. Sztuki plastyczne okresu romańskiego • 2.38.5. Sztuki plastyczne okresu gotyckiego	
2.39. Architektura gotycka	172
2.39.1. Korzenie gotyku • 2.39.2. Periodyzacja • 2.39.3. Elementy • 2.39.4. Cechy	
2.40. Architektura romańska i gotycka w Polsce	174
2.40.1. Architektura romańska • 2.40.2. Architektura gotycka	

3. Epoka wczesnonowożytna	176
3.1. Renesans	176
3.1.1. Zakres chronologiczny • 3.1.2. Znaczenie terminu • 3.1.3. Cechy kultury odrodzenia • 3.1.4. Filozofia • 3.1.5. Literatura • 3.1.6. Malarstwo • 3.1.7. Rzeźba • 3.1.8. Muzyka • 3.1.9. Architektura • 3.1.10. Manieryzm	
3.2. Ludy prekolumbijskie	184
3.3. Wielkie odkrycia geograficzne	187
3.3.1. Przyczyny podejmowania wypraw przez Europejczyków • 3.3.2. Postęp techniczny umożliwiający podjęcie transoceanicznych wypraw odkrywczych • 3.3.3. Wybrane wyprawy i podróże odkrywcze • 3.3.4. Skutki odkryć geograficznych	
3.4. Rzeczpospolita Jagiellonów w XVI w.	191
3.4.1. Chronologia • 3.4.2. Rzeczpospolita Obojga Narodów • 3.4.3. Polityka dynastyczna Jagiellonów	
3.5. Reformacja	194
3.5.1. Przyczyny reformacji • 3.5.2. Chronologia • 3.5.3. Wybrane nowe wyznania XVI wieku • 3.5.4. Skutki reformacji	
3.6. Pierwsi władcy elekcyjni w Rzeczypospolitej	198
3.6.1. Geneza pierwszej wolnej elekcji • 3.6.2. Panowanie Henryka Walezego • 3.6.3. Panowanie Anny Jagiellonki i Stefana Batorego	
3.7. Kontrreformacja i reforma katolicka	200
3.7.1. Podłoże • 3.7.2. Kontrreformacja • 3.7.3. Reforma katolicka • 3.7.4. Wybrane zakony powstałe po okresie reformacji	
3.8. Reformacja i kontrreformacja w Polsce	203
3.8.1. Kościół katolicki w Polsce w XVI wieku • 3.8.2. Podłoże reformacji w Polsce • 3.8.3. Chronologia reformacji i kontrreformacji w Rzeczypospolitej • 3.8.4. Charakterystyka reformacji i kontrreformacji w Rzeczypospolitej	
3.9. Demokracja szlachecka w Polsce	206
3.9.1. Demokracja szlachecka • 3.9.2. Cechy • 3.9.3. Przywileje uzyskane przez szlachtę • 3.9.4. Szlachta w systemie władzy • 3.9.5. Organizacja władzy w demokracji szlacheckiej	
3.10. Społeczeństwo polskie w okresie staropolskim (po unii lubelskiej)	209
3.10.1. Struktura narodowościowa Rzeczypospolitej Obojga Narodów • 3.10.2. Podział społeczeństwa polskiego na stany	
3.11. Imperium Osmańskie	213
3.11.1. Chronologia • 3.11.2. Terytorium • 3.11.3. Charakterystyka • 3.11.4. Społeczeństwo Imperium Osmańskiego w XV–XVIII wieku	
3.12. Od księstwa Austrii do cesarstwa Austro-Węgier	217
3.12.1. Chronologia • 3.12.2. Terytorium	
3.13. Prusy	219
3.13.1. Chronologia • 3.13.2. Terytorium • 3.13.3. Charakterystyka	
3.14. Rosja w epoce nowożytnej	221
3.14.1. Chronologia • 3.14.2. Charakterystyka zmian w państwie rosyjskim	
3.15. Francja	224
3.15.1. Chronologia • 3.15.2. Terytorium • 3.15.3. Charakterystyka • 3.15.4. Absolutyzm francuski	
3.16. Wazowie na polskim tronie	227
3.16.1. Zygmunt III Waza • 3.16.2. Władysław IV Waza • 3.16.3. Jan II Kazimierz	
3.17. Wojny Polski pod koniec XVI i w XVII wieku	229
3.17.1. Wojny ze Szwecją • 3.17.2. Wojny z Rosją • 3.17.3. Wojny z Turcją • 3.17.4. Wojny z Kozakami • 3.17.5. Skutki wojen Rzeczypospolitej w XVII w.	
3.18. Wojna o niepodległość Niderlandów (1568–1648)	237
3.18.1. Przyczyny • 3.18.2. Przebieg • 3.18.3. Skutki	
3.19. Wojna trzydziestoletnia (1618–1648)	239
3.19.1. Przyczyny • 3.19.2. Państwa uczestniczące • 3.19.3. Przebieg i skutki etapów czeskiego i duńskiego • 3.19.4. Przebieg i skutki etapów szwedzkiego i szwedzko-francuskiego • 3.19.5. Skutki wojny trzydziestoletniej	
3.20. Wojna domowa w Anglii (1642–1648) i „chwalebna rewolucja” (1688–1689)	243
3.20.1. Przyczyny • 3.20.2. Przebieg • 3.20.3. Skutki • 3.20.4. Społeczeństwo wczesnokapitalistyczne w Anglii w XVII–XVIII wieku • 3.20.5. Angielska monarchia parlamentarna	
3.21. Gospodarka w XVI–XVII wieku	247
3.21.1. Rolnictwo • 3.21.2. Rzemiosło • 3.21.3. Handel i finanse • 3.21.4. Merkantylnizm	

3.22. Barok	253
3.22.1. Zakres chronologiczny • 3.22.2. Znaczenie terminu • 3.22.3. Cechy kultury baroku • 3.22.4. Sarmatyzm • 3.22.5. Filozofia • 3.22.6. Literatura • 3.22.7. Malarstwo • 3.22.8. Rzeźba • 3.22.9. Muzyka • 3.22.10. Architektura • 3.22.11. Rokoko	
3.23. Rządy saskie w Polsce	266
3.23.1. Porównanie Polski i Saksonii na przełomie XVI i XVII w. • 3.23.2. Chronologia czasów saskich w Polsce • 3.23.3. Bilans saskiego panowania w Rzeczypospolitej	
3.24. Wojna północna (1700–1721)	268
3.24.1. Przyczyny • 3.24.2. Przebieg • 3.24.3. Skutki	
3.25. Powstanie Stanów Zjednoczonych	270
3.25.1. Zależność kolonialna • 3.25.2. Terytorium • 3.25.3. Przyczyny wojny o niepodległość • 3.25.4. Przebieg wojny • 3.25.5. Skutki wojny	
3.26. Oświecenie	274
3.26.1. Definicja • 3.26.2. Charakterystyka • 3.26.3. Wybrani filozofowie oświecenia i ich poglądy • 3.26.4. Wybrane odkrycia i wynalazki oświecenia • 3.26.5. Oświecenie w Polsce	
3.27. Pruski absolutyzm oświecony	278
3.27.1. Geneza absolutyzmu oświeconego • 3.27.2. Cechy absolutyzmu oświeconego • 3.27.3. Chronologia pruskiego absolutyzmu	
3.28. Rosyjski absolutyzm oświecony	280
3.28.1. Cechy rosyjskiego absolutyzmu oświeconego • 3.28.2. Reformy rosyjskiego absolutyzmu oświeconego • 3.28.3. Ustrój państwa rosyjskiego za panowania Piotra I • 3.28.4. Społeczeństwo rosyjskie w XVII w.	
3.29. Absolutyzm oświecony w Austrii	284
3.29.1. Wprowadzenie • 3.29.2. Państwo Marii Teresy • 3.29.3. Józef II	
3.30. Rzeczpospolita Stanisława Augusta Poniatowskiego	287
3.30.1. Chronologia • 3.30.2. Ustrój Rzeczypospolitej w świetle Konstytucji 3 maja • 3.30.3. Kultura w Polsce doby stanisławowskiej • 3.30.4. Rozbiory Rzeczypospolitej	
3.31. Rewolucja francuska (1789–1799)	291
3.31.1. Społeczeństwo przedrewolucyjnej Francji • 3.31.2. Przyczyny rewolucji • 3.31.3. Przebieg • 3.31.4. Skutki • 3.31.5. Ustrój rewolucyjnej Francji	
3.32. Wojny rewolucyjnej Francji (1792–1802)	299
3.33. Wybrane wynalazki i odkrycia w epoce nowożytnej	301
3.33.1. XVI wiek • 3.33.2. XVII wiek • 3.33.3. XVIII wiek	
3.34. Sztuka klasycyzmu	306
3.34.1. Zakres chronologiczny klasycyzmu • 3.34.2. Znaczenie terminu • 3.34.3. Cechy kultury doby klasycyzmu • 3.34.4. Literatura • 3.34.5. Malarstwo • 3.34.6. Rzeźba • 3.34.7. Muzyka • 3.34.8. Architektura klasycystyczna	
Zadania maturalne	
4. Wiek XIX	318
4.1. Francja w dobie napoleońskiej	318
4.1.1. Chronologia • 4.1.2. Terytorium • 4.1.3. Ustrój	
4.2. Wojny napoleońskie (1805–1815)	321
4.3. Legiony polskie	324
4.3.1. Powstanie legionów polskich we Włoszech • 4.3.2. Walki legionów polskich • 4.3.3. Legia Naddunajska • 4.3.4. Losy legionów i ich znaczenie	
4.4. Księstwo Warszawskie	326
4.4.1. Chronologia • 4.4.2. Charakterystyka • 4.4.3. Terytorium	
4.5. Kongres wiedeński	327
4.6. Królestwo Polskie	328
4.6.1. Cechy • 4.6.2. Chronologia • 4.6.3. Terytorium	
4.7. Powstanie listopadowe	330
4.7.1. Przyczyny • 4.7.2. Przebieg • 4.7.3. Skutki	
4.8. Wielka Emigracja	331
4.8.1. Definicja • 4.8.2. Towarzystwo Demokratyczne Polskie • 4.8.3. Lud Polski (Gromady Ludu Polskiego) • 4.8.4. Komitet Narodowy Polski • 4.8.5. Hotel Lambert	
4.9. Powstanie krakowskie i rabacja galicyjska	333
4.9.1. Przyczyny • 4.9.2. Przebieg • 4.9.3. Skutki	

4.10. Wiosna Ludów w Europie	334
4.10.1. Definicja • 4.10.2. Charakterystyka i przebieg	
4.11. Wiosna Ludów na ziemiach polskich	335
4.11.1. Zabór austriacki • 4.11.2. Zabór pruski • 4.11.3. Zabór rosyjski • 4.11.4. Polacy w Wiośnie Ludów	
4.12. Rosja w XIX wieku	337
4.12.1. Chronologia • 4.12.2. Terytorium • 4.12.3. Charakterystyka przemian wewnętrznych	
4.13. Powstanie styczniowe	340
4.13.1. Przyczyny • 4.13.2. Przebieg • 4.13.3. Skutki	
4.14. Polacy pod rządami zaborców w II połowie XIX wieku	342
4.14.1. Zabór rosyjski • 4.14.2. Zabór pruski • 4.14.3. Zabór austriacki • 4.14.4. Emigracja z ziem polskich	
4.15. Sytuacja gospodarcza ziem polskich w XIX wieku	345
4.15.1. Zabór rosyjski • 4.15.2. Zabór pruski • 4.15.3. Zabór austriacki	
4.16. Drugie cesarstwo i trzecia republika we Francji w XIX wieku	349
4.16.1. Geneza drugiego cesarstwa • 4.16.2. Charakterystyka drugiego cesarstwa • 4.16.3. Chronologia drugiego cesarstwa • 4.16.3. Chronologia trzeciej republiki	
4.17. Rewolucja przemysłowa i industrializacja	352
4.17.1. Rewolucja przemysłowa • 4.17.2. Wpływ rozwoju techniki i zastosowania wynalazków na zmiany w produkcji • 4.17.3. Industrializacja • 4.17.4. Komunikacja i obieg informacji • 4.17.5. Transport samochodowy • 4.17.6. Przemiany w życiu codziennym	
4.18. Ugrupowania polityczne w XIX wieku	356
4.18.1. Czym jest ugrupowanie polityczne? • 4.18.2. Ogólny podział ugrupowań politycznych w XIX i XX wieku • 4.18.3. Systemy partyjne wybranych państw • 4.18.4. Partie polityczne działające na ziemiach polskich	
4.19. Zjednoczenie Włoch	359
4.20. Wojna secesyjna (1861–1865)	361
4.20.1. Położenie grup dyskryminowanych • 4.20.2. Różnice między stanami północnymi i południowymi przed wojną secesyjną • 4.20.3. Przyczyny wojny secesyjnej • 4.20.4. Przebieg wojny secesyjnej • 4.20.5. Skutki	
4.21. Rozwój terytorialny USA w XIX wieku	366
4.21.1. Chronologia • 4.21.2. Charakterystyka • 4.21.3. Terytorium	
4.22. Zjednoczenie Niemiec w XIX wieku	368
4.22.1. Podłoże • 4.22.2. Etapy jednoczenia Niemiec w XIX w. • 4.22.3. Przyczyny wojny francusko-pruskiej (1870–1871) • 4.22.4. Przebieg wojny francusko-pruskiej • 4.22.5. Skutki wojny francusko-pruskiej	
4.23. Cesarstwo Niemieckie (II Rzesza)	371
4.23.1. Chronologia • 4.23.2. Terytorium • 4.23.3. Charakterystyka	
4.24. Nurty polityczne związane z ruchem robotniczym w XIX wieku	373
4.24.1. Geneza ruchów robotniczych • 4.24.2. Socjalizm utopijny • 4.24.3. Socjalizm naukowy (marksizm, komunizm) • 4.24.4. Reformizm • 4.24.5. Anarchizm	
4.25. Kościół wobec XIX-wiecznego świata	376
4.25.1. Społeczny klimat epoki • 4.25.2. Syllabus błędów i encyklika <i>Quanta cura</i> • 4.25.3. I Sobór watykański • 4.25.4. Encyklika <i>Rerum novarum</i> (1891)	
4.26. Kolonializm XIX-wieczny	378
4.26.1. Korzenie historyczne kolonializmu • 4.26.2. Przemiany imperiów kolonialnych	
4.27. Wybrane wynalazki i odkrycia w XIX wieku	381
4.28. Wybrane nurty filozoficzne	384
4.28.1. Idealizm • 4.28.2. Pozytywizm • 4.28.3. Marksizm • 4.28.4. Nihilizm	
4.29. Sztuka romantyzmu	386
4.29.1. Malarstwo • 4.29.2. Rzeźba • 4.29.3. Muzyka	
4.30. Historyzm, akademizm i realizm XIX wieku	391
4.30.1. Historyzm • 4.30.2. Akademizm	
4.31. Impresjonizm, neoimpresjonizm, postimpresjonizm	394
4.31.1. Impresjonizm • 4.31.2. Neoimpresjonizm • 4.31.3. Postimpresjonizm	
4.32. Sztuki plastyczne w okresie secesji	400
4.33. Architektura w XIX wieku	402
4.33.1. Architektura eklektyzmu • 4.33.2. Architektura secesji	

5. Dzieje najnowsze	406
5.1. Wojna japońsko-rosyjska (1904–1905)	406
5.1.1. Przyczyny • 5.1.2. Przebieg • 5.1.3. Skutki	
5.2. Rewolucja w Rosji (1905)	407
5.2.1. Przyczyny • 5.2.2. Przebieg • 5.2.3. Skutki	
5.3. Pierwsza wojna bałkańska (1912–1913)	409
5.3.1. Przyczyna • 5.3.2. Przebieg • 5.3.3. Skutki	
5.4. Druga wojna bałkańska (1913)	410
5.4.1. Przyczyna • 5.4.2. Przebieg • 5.4.3. Skutki	
5.5. I wojna światowa (1914–1918)	411
5.5.1. Przyczyny • 5.5.2. Plany i siły • 5.5.3. System sojuszy przed I wojną światową • 5.5.4. Przebieg działań w 1914 roku • 5.5.5. Przebieg działań w 1915 roku • 5.5.6. Przebieg działań w 1916 roku • 5.5.7. Przebieg działań w 1917 roku • 5.5.8. Przebieg działań w 1918 roku • 5.5.9. Skutki • 5.5.10. Straty w I wojnie światowej • 5.5.11. Traktaty pokojowe po I wojnie światowej	
5.6. Polacy w I wojnie światowej (1914–1918)	419
5.6.1. Sytuacja przed wybuchem wojny • 5.6.2. Polskie formacje wojskowe w I wojnie światowej • 5.6.3. Polska Organizacja Wojskowa	
5.7. Rewolucja w Rosji (1917)	422
5.7.1. Przyczyny • 5.7.2. Przebieg • 5.7.3. Skutki	
5.8. Wojna domowa w Rosji i interwencja mocarstw	424
5.8.1. Przyczyny • 5.8.2. Przebieg • 5.8.3. Skutki	
5.9. Pierwsze ośrodki władzy w II Rzeczypospolitej	426
5.9.1. Rada Regencyjna • 5.9.2. Rada Narodowa Śląska Cieszyńskiego (Rada Narodowa Księstwa Cieszyńskiego) • 5.9.3. Polska Komisja Likwidacyjna • 5.9.4. Tymczasowy Komitet Rządzący • 5.9.5. Naczelna Rada Ludowa • 5.9.6. Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej (rząd lubelski)	
5.10. Walki o granice Polski po I wojnie światowej	429
5.10.1. Etapy tworzenia niepodległej Polski • 5.10.2. Powstanie wielkopolskie • 5.10.3. Powstania śląskie • 5.10.4. Wojna polsko-sowiecka • 5.10.5. Walki na Ukrainie • 5.10.6. Akcja Żeligowskiego na Litwie	
5.11. Ustrój II Rzeczypospolitej	436
5.11.1. Mała konstytucja (1919 r.) • 5.11.2. Konstytucja marcowa (1921 r.) • 5.11.3. Nowela sierpniowa (1926 r.) • 5.11.4. Konstytucja kwietniowa (1935 r.) • 5.11.5. Głowy państwa i premierzy w II RP	
5.12. Przewrót majowy w Polsce (12–14 maja 1926 r.)	441
5.12.1. Przyczyny • 5.12.2. Przebieg • 5.12.3. Skutki	
5.13. Ugrupowania polityczne II Rzeczypospolitej	442
5.13.1. Narodowa Demokracja • 5.13.2. Chrześcijański Związek Jedności Narodowej • 5.13.3. Narodowa Partia Robotnicza • 5.13.4. Stronnictwo Pracy • 5.13.5. Chrześcijańska Demokracja (Polskie Stronnictwo Chrześcijańskiej Demokracji) • 5.13.6. Polskie Stronnictwo Ludowe „Piast” • 5.13.7. Polskie Stronnictwo Ludowe „Wyzwolenie” • 5.13.8. Stronnictwo Chłopskie • 5.13.9. Stronnictwo Ludowe • 5.13.10. Niezależna Partia Chłopska • 5.13.11. Polska Partia Socjalistyczna • 5.13.12. Komunistyczna Partia Robotnicza Polski • 5.13.13. Centrolew • 5.13.14. Front Marges • 5.13.15. Stronnictwo Demokratyczne • 5.13.16. Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem • 5.13.17. Obóz Zjednoczenia Narodowego (Ozon) • 5.13.18. Bund (Powszechny Żydowski Związek Robotniczy)	
5.14. Społeczeństwo II Rzeczypospolitej	451
5.14.1. Zmiany demograficzne • 5.14.2. Stosunki wyznaniowe • 5.14.3. Stosunki etniczno-językowe • 5.14.4. Stratyfikacja społeczna	
5.15. Faszyzm	455
5.15.1. Definicja i cechy • 5.15.2. Chronologia Włoch faszystowskich	
5.16. Niemcy od Republiki Weimarskiej do III Rzeszy	458
5.16.1. Chronologia Republiki Weimarskiej • 5.16.2. Ustrój Republiki Weimarskiej • 5.16.3. Nazizm • 5.16.4. Chronologia nazizmu i III Rzeszy • 5.16.5. Ustrój III Rzeszy	
5.17. Rosja Radziecka i ZSRR w okresie międzywojennym	464
5.17.1. Komunizm wojenny – charakterystyka • 5.17.2. Nowa Ekonomiczna Polityka (1921–1929) • 5.17.3. Stalinizacja	
5.18. Wielki kryzys gospodarczy	470
5.18.1. Przyczyny kryzysu • 5.18.2. Mechanizmy wielkiego kryzysu ekonomicznego • 5.18.3. Produkcja • 5.18.4. Bezrobocie • 5.18.5. Środki podejmowane dla likwidowania skutków kryzysu	
5.19. Gospodarka polska w okresie międzywojennym	472
5.19.1. Problemy gospodarcze Polski po odzyskaniu niepodległości • 5.19.2. Reformy gospodarcze Władysława Grabskiego (1924–1925) • 5.19.3. Wielki kryzys • 5.19.4. Sukcesy gospodarcze II Rzeczypospolitej	
5.20. Wojna domowa w Hiszpanii (1936–1939)	475
5.20.1. Przyczyny • 5.20.2. Przebieg • 5.20.3. Skutki	

5.21. Wybrane nurty w sztukach plastycznych do połowy XX wieku	477
5.21.1. Fowizm • 5.21.2. Ekspresjonizm • 5.21.3. Kubizm • 5.21.4. Futuryzm • 5.21.5. Konstruktivism • 5.21.6. Dadaizm • 5.21.7. Surrealizm • 5.21.8. Abstrakcjonizm	
5.22. Początek II wojny światowej – kampania wrześniowa	486
5.22.1. Przyczyny niemieckiej i sowieckiej napaści na Polskę • 5.22.2. Porównanie sił walczących stron • 5.22.3. Chronologia działań • 5.22.4. Straty	
5.23. II wojna światowa (1939–1945)	488
5.23.1. Przyczyny • 5.23.2. Kampania wrześniowa (I IX–6 X 1939) • 5.23.3. „Dziwna wojna” na Zachodzie (IX 1939–V 1940) • 5.23.4. Wojna zimowa (XI 1939–III 1940) • 5.23.5. Agresja na Norwegię i Danię (IV 1940) • 5.23.6. Kampania francuska (V–VI 1940) • 5.23.7. Bitwa o Anglię (VIII–X 1940) • 5.23.8. Bitwa o Atlantyk (1940–1943) • 5.23.9. Kampanie afrykańskie (1940–1943) • 5.23.10. Kampanie bałkańskie (1940–1941) • 5.23.11. Atak na ZSRR i kampania moskiewska (VI–XII 1941) • 5.23.12. Ekspansja Japonii w Azji i na Pacyfiku (1939–1942) • 5.23.13. Front wschodni (1942–1944) • 5.23.14. Powrót armii alianckich do Europy Zachodniej (1943–1944) • 5.23.15. Ruch oporu i działania na terenach okupowanych (1939–1945) • 5.23.16. Konferencje międzynarodowe (1942–1945) • 5.23.17. Kapitulacja Trzeciej Rzeszy i Japonii (1945) • 5.23.18. Skutki	
5.24. Ziemie polskie i Polacy w czasie II wojny światowej	503
5.24.1. Ruch oporu w Polsce • 5.24.2. Polityka okupantów na ziemiach polskich i shoah • 5.24.3. Rząd Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie • 5.24.4. Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie • 5.24.5. Oddziały Polskie na Wschodzie	
5.25. Gospodarka w czasie II wojny światowej	513
5.25.1. Gospodarka wojenna • 5.25.2. Wydatki • 5.25.3. Produkcja	
5.26. Skutki II wojny światowej	515
5.26.1. Zmiany polityczne • 5.26.2. Straty ludnościowe w wyniku II wojny światowej • 5.26.3. Straty ekonomiczne • 5.26.4. Przesiedlenia po II wojnie światowej w Europie	
5.27. Polska Ludowa (1944–1952)	520
5.27.1. Polska Lubelska • 5.27.2. Powojenne granice Polski • 5.27.3. Walka komunistów ze zbrojnym podziemiem • 5.27.4. Polska Ludowa • 5.27.5. Ustrój Rzeczypospolitej po uchwaleniu konstytucji w 1952 roku	
5.28. Niemcy po II wojnie światowej	525
5.28.1. Chronologia • 5.28.2. Terytorium • 5.28.3. Ustrój Republiki Federalnej Niemiec	
5.29. Gospodarka światowa po II wojnie światowej	528
5.29.1. Zniszczenia wojenne i początek dominacji gospodarczej USA • 5.29.2. Tendencje integracyjne po II wojnie światowej • 5.29.3. Gospodarcza współpraca międzynarodowa • 5.29.4. Światowy kryzys energetyczny i walutowy	
5.30. Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich po II wojnie światowej	534
5.30.1. Chronologia • 5.30.2. Terytorium • 5.30.3. Ustrój Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (1977) • 5.30.4. Rozpad ZSRR i rekonstrukcja układu politycznego	
5.31. Zimna wojna	538
5.31.1. Charakterystyka • 5.31.2. Wojna domowa w Grecji (1946–1949) • 5.31.3. Blokada Berlina Zachodniego (I VII 1948–12 V 1949) • 5.31.4. Budowa muru berlińskiego (1961)	
5.32. Powstanie państwa Izrael	540
5.32.1. Syjonizm • 5.32.2. Wojna o niepodległość Izraela (1948–1949) • 5.32.3. Państwo i społeczeństwo	
5.33. Konflikty izraelsko-arabskie w II połowie XX wieku	542
5.33.1. Kryzys sueski (druga wojna arabsko-izraelska) (1956) • 5.33.2. Wojna sześciodniowa (5–10 VI 1967) • 5.33.3. Wojna Jom Kippur (Wojna ramadanu, wojna październikowa) (6–24 X 1973) • 5.33.4. Agresja izraelska na Liban (1978) • 5.33.5. Intifady (Powstania kamieni) (1987–1991, 2000–2004)	
5.34. Dekolonizacja oraz wybrane kryzysy i konflikty w Azji po II wojnie światowej	546
5.34.1. Wojna w Indochinach („Bрудna wojna”) (1946–1954) • 5.34.2. Wojna pakistańsko-indyjska (1947–1949) • 5.34.3. Wojna koreańska (1950–1953) • 5.34.4. Interwencja zbrojna USA w Libanie (1958) • 5.34.5. Wojna wietnamska (1965–1973) • 5.34.6. Rewolucja islamska w Iranie (1979) • 5.34.7. Agresja ZSRR w Afganistanie (1979–1989) • 5.34.8. Wojna iracko-irańska (Wojna w Zatoce Perskiej) (1980–1988) • 5.34.9. Wojna o Kuwejt (Wojna w Zatoce Perskiej) (1990–1991) • 5.34.10. Interwencja rosyjska w Czeczenii (1994)	
5.35. Chiny po II wojnie światowej	556
5.35.1. Wojna domowa w Chinach (1946–1949) • 5.35.2. Chińska Republika Ludowa • 5.35.3. Antychińskie powstanie w Tybecie (1959) • 5.35.4. Wielki Skok • 5.35.5. Chiny a ZSRR • 5.35.6. Rewolucja kulturalna w Chinach (Wielka Proletariacka Rewolucja Kulturalna) (1965–1976) • 5.35.7. Chiny po MaoTse-tungu	
5.36. Dekolonizacja i wybrane konflikty w Afryce po II wojnie światowej	560
5.36.1. Dekolonizacja • 5.36.2. Apartheid (1948–1991) • 5.36.3. Wojna domowa w Ruandzie (1959–1960) • 5.36.4. Powstanie Mau-Mau (1952–1959) • 5.36.5. Wojna wyzwolenicza Algierii (brudna wojna w Algierii) (1954–1962) • 5.36.6. Kryzys sueski (VII–XII 1956) • 5.36.7. Wojna domowa w Kongo Léopoldville (secesja Katangi) (1960–1965) • 5.36.8. Wojna domowa w Nigerii (secesja Biafry) (1967–1970) • 5.36.9. Wojskowy zamach stanu M.Kaddafiego w Libii (1969) • 5.36.10. Wojna domowa w Angoli (1975–1991)	

5.37. Wybrane kryzysy i konflikty w obu Amerykach po II wojnie światowej	566
5.37.1. Walka o równouprawnienie Afroamerykanów (XIX–XX w.)	
5.37.2. Wojskowy zamach stanu w Argentynie – obalenie J. Perona (1955)	
5.37.3. Rewolucja kubańska – obalenie F. Batisty (1956–1959)	
5.37.4. Inwazja w Zatoce Świń – pierwszy kryzys karaibski (17–19 IV 1961)	
5.37.5. Kubański kryzys rakietowy (drugi kryzys karaibski, kryzys październikowy) (X 1962)	
5.37.6. Interwencja wojsk międzyamerykańskich na Dominikanie (IV 1965)	
5.37.7. Wojna futbolowa (13–18 VII 1969)	
5.37.8. Zamach stanu gen. A. Pinocheta Ugarte (1973)	
5.37.9. Sandinistowski zamach stanu w Nikaragui (1979)	
5.37.10. Wojna o Falklandy (Malwiny) (1982)	
5.37.11. Interwencja wojskowa USA w Grenadzie (X 1983)	
5.37.12. Obalenie dyktatury Duvalierów na Haiti (II 1986)	
5.37.13. Interwencja wojskowa USA w Panamie (1989)	
5.37.14. Bunt Chiapas (powstanie zapatystów) (1994–1995)	
5.38. Poznański czerwiec 1956 roku	573
5.38.1. Przyczyny	
5.38.2. Przebieg	
5.38.3. Skutki	
5.39. Wydarzenia marca 1968 roku w Polsce	574
5.39.1. Przyczyny	
5.39.2. Przebieg	
5.39.3. Skutki	
5.40. Wydarzenia grudnia 1970 roku w Polsce	575
5.40.1. Przyczyny	
5.40.2. Przebieg	
5.40.3. Skutki	
5.41. Wydarzenia czerwca 1976 roku w Polsce	576
5.41.1. Przyczyny	
5.41.2. Przebieg	
5.41.3. Skutki	
5.42. Sierpień 1980 roku w Polsce	577
5.42.1. Przyczyny	
5.42.2. Przebieg	
5.42.3. Skutki	
5.43. Stan wojenny w Polsce	578
5.43.1. Przyczyny	
5.43.2. Przebieg	
5.43.3. Skutki	
5.44. Gospodarka Polski w latach 1945–1989	580
5.44.1. Skutki wojny	
5.44.2. Pierwsze powojenne zmiany i odbudowa	
5.44.3. Wdrożenie i umocnienie gospodarki centralnie sterowanej	
5.44.4. Gospodarka w okresie gomułkowskim	
5.44.5. Gospodarka w okresie gierkowskim	
5.44.6. Gospodarka PRL w latach osiemdziesiątych	
5.45. Kościół w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej	586
5.46. Działalność wybranych papieży w XX wieku	588
5.46.1. Pius XI (Achille Ratti)	
5.46.2. Pius XII (Eugenio Pacelli)	
5.46.3. Jan XXIII (Angelo Giuseppe Roncalli)	
5.46.4. Paweł VI (Giovanni Battista Montini)	
5.46.5. Jan Paweł II (Karol Wojtyła)	
5.47. Konflikty i kryzysy w bloku sowieckim po II wojnie światowej	591
5.47.1. Powstanie czerwcowe w NRD (1953 r.)	
5.47.2. Powstanie węgierskie (1956 r.)	
5.47.3. Praska wiosna (1968 r.)	
5.47.4. Jesień narodów (1989–1991)	
5.48. Wybrane konflikty w Europie po II wojnie światowej	594
5.48.1. Rewolucja październikowa (1917)	
5.48.2. Kryzys cypryjski (1974)	
5.48.3. Konflikty w byłej Jugosławii (1990–1999)	
5.48.4. Konflikt baskijski (XX w.)	
5.48.5. Konflikt o Irlandię Północną (XX w.)	
5.49. Upadek PRL i początki III Rzeczypospolitej	598
5.49.1. Rozmowy w Magdalence	
5.49.2. „Okrągły stół”	
5.49.3. Wybory kontraktowe	
5.49.4. Koniec PRL-u i początki III RP	
5.50. Wybrane osiągnięcia naukowe w XX wieku	603
5.50.1. Fizyka	
5.50.2. Chemia	
5.50.3. Matematyka	
5.50.4. Biologia	
5.50.5. Geografia	
5.51. Wybrane wynalazki, konstrukcje i osiągnięcia techniczne	608
5.52. Wybrane osiągnięcia medyczne	611
5.52.1. Chirurgia	
5.52.2. Farmacja	
5.52.3. Diagnostyka	
5.52.4. Przeszczepy i protezy	
5.53. Filozofia XX wieku	613
5.53.1. Materializm historyczny (marksizm)	
5.53.2. Neopozytywizm i filozofia analityczna	
5.53.3. Fenomenologia (jej kontynuacje i wpływy)	
5.53.4. Egzystencjalizm	
5.53.5. Personalizm chrześcijański	
5.53.6. Hermeneutyka	
5.53.7. Neotomizm	
5.53.8. Postmodernizm	
5.54. Architektura XX wieku	619
5.54.1. Wczesny modernizm	
5.54.2. Ekspresjonizm	
5.54.3. Konstruktivism	
5.54.4. Styl międzynarodowy (neoplastycyzm, funkcjonalizm, Bauhaus)	
5.54.5. Architektura organiczna	
5.54.6. Antymodernizm	
5.54.7. Postmodernizm	
5.55. Wybrane nurty w sztukach plastycznych drugiej połowy XX wieku	626
5.55.1. Realizm socjalistyczny (socrealizm)	
5.55.2. Pop-art	
5.55.3. Op-art	
5.55.4. Hiperrealizm	
5.55.5. Konceptualizm	

Zadania maturalne

Rozwiązywanie zadań maturalnych krok po kroku	630
---	-----

Indeks	644
--------	-----

Vademecum studenta